

6. Ніколенко Ю. В. Основи економічної теорії. Підручник / Ю. В. Ніколенко. – Київ. ЦНЛ, 2003. – 572 с.

7. Розмаинский И., Холодилин К. История экономического анализа на Западе. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gumer.info/bibliotek/Buks/Econom/rozm/index.php>

**Мороз І.Ф.**

студент

Мукачівський державний університет

Науковий керівник: **Стегней М.І.**

кандидат економічних наук,

доцент кафедри обліку та фінансів

Мукачівський державний університет

## **ОСОБЛИВОСТІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ КАПІТАЛОМ БАНКІВ**

На даний час фінансова криза негативно вплинула на вітчизняну банківську систему, що перебуває на етапі відновлення та характеризується наявністю суттєвих коливань та диспропорцій. Для вирішення даної проблеми або її стабілізації доцільно дослідити сутність та види банківських криз, передумови їх виникнення, а також проаналізувати шляхи подолання кризових явищ у вітчизняній та світовій практиці, що на даний момент є одним з найголовніших питань.

Питання, пов'язані із забезпеченням ефективного управління капіталом банків у періоди фінансових криз, коли втрачається довіра клієнтів до банків та відбувається значний вплив капіталів з банківської системи, набувають неабиякої актуальності. У цих умовах підвищується теоретичний та практичний інтерес до розробки теоретичних засад та практичного інструментарію антикризового управління банком, які є необхідною передумовою протидії кризі та фінансовій нестабільності.

Ефективне функціонування економіки України, темпи і масштаби її інвестиційної активності певною мірою залежать від стану та розвитку вітчизняної банківської системи. В Україні випередження потреб реального сектору економіки у порівнянні з можливостями їх задоволення вітчизняними банками є однією з причин виникнення розбалансованості у забезпеченні стабільного функціонування національної економіки України.

Зміни, що відбуваються останнім часом у світовій фінансовій системі, кардинально впливають на процес управління капіталом банків. Так, практично всі країни з активними ринками банківських послуг стали вимагати від банків більш суворе ставлення до ефективності використання їхнього капіталу та рівня капіталізації. Таким чином, проблеми управління капіталом банків є актуальними в усіх країнах світу. Особливої актуальності набувають питання, пов'язані із забезпеченням ефективного управління капіталом банків у періоди фінансових криз, коли втрачається довіра клієнтів до банків та відбувається значний вплив капіталів з банківської системи.

В Україні управління банківським капіталом перебуває на етапі становлення і стикається з особливими труднощами, зумовленими незавершеністю економічних реформ, недосконалістю нормативно-правової бази, нерозвиненістю ринку капіталу тощо. За таких умов забезпечення ефективного управління банківським капіталом стає важливим завданням Національного банку України та національної економіки України.

Проведений аналіз економічної літератури з проблем управління капіталом у банківській сфері показав, що в Україні теоретичні дослідження управління капіталом банківської системи і розроблення його методичних підходів до оцінювання

ефективності його використання перебувають на початковому етапі розвитку, а їхні результати недостатньою мірою висвітлені в наукових публікаціях.

Можна погодитись із думкою Стегней М.І. [4], що ціла низка питань, пов'язаних із забезпеченням ефективності управління капіталом вітчизняних банків, потребують поглибленого дослідження. Зокрема, необхідне комплексне вирішення питань, пов'язаних з оцінкою процесів формування, використання та нарощування капіталу банків, удосконалення механізму управління ним в умовах економічної нестабільності та обґрунтування напрямів підвищення їхньої капіталізації. При цьому слід урахувати, що економічне середовище постійно змінюється і ставить перед банківською системою все нові завдання, що вимагає зосередження уваги на їх розв'язанні.

Головін Р.Г. розглядав, що невід'ємною складовою сучасної світової моделі суспільного устрою є періодичні кризові явища, а роль головного інструменту в їх подоланні відведено такому суспільно-політичному утворенню, як держава. На нашу думку, у переважній більшості випадків сам факт виникнення кризових явищ є ілюстрацією недосконалості сучасної світової моделі суспільного устрою. Головною особливістю антикризового державного управління є принципова відмінність підходів, інструментарію та цілей діяльності. У кризових умовах державному управлінню притаманна швидка зміна тактичних і оперативних цілей. При цьому одні й ті ж інструменти, прийоми і підходи до управлінської діяльності приносять кардинально різні результати порівняно з без кризовим період [1].

За сучасними уявленнями про системи, що розвиваються, кризи, які трапляються час від часу, розглядаються як природне і неминуче явище. Відповідно до цього невід'ємною складовою менеджменту є антикризове управління («криза-менеджмент»).

Банк як суттєва ланка економічного механізму входить до комплексу економічних систем. Кризові явища в ході розвитку будь-якої з них можуть вимагати застосування *особливих методів антикризового управління.*

Вивченням поняття „антикризового управління” займалося велика кількість вітчизняних та зарубіжних вчених. А. Степаненко наприклад „антикризове управління” трактує у вузькому та у широкому значенні. У широкому значенні – це системне управління об'єктом господарської діяльності на рівні економіки, відносно протидії кризі. Основним елементом регулювання економіки на цьому рівні є державне регулювання економіки як макроекономічна категорія, що відображає відносини, які виникають при організаційно-економічному і правовому впливі держави для захисту установ від кризових ситуацій, запобігання банкрутства або припинення їх подальшого функціонування [3].

Антикризове управління можна вважати відгалуженням від адаптивного, і воно так само має спиратися на управління фінансовою безпекою, стійкістю та надійністю, а також ризик-менеджмент. Діяльність кожного виду управління в банківській системі пов'язана з іншим і не може функціонувати самостійно, відокремлено [2].

Узагальнивши наукові підходи зарубіжних та вітчизняних вчених, ми дійшли висновку, що категорія «антикризове управління» потребує суттєвого доповнення. На нашу думку її сутність доцільно трактувати як фінансові відносини, що представляють собою систему взаємопов'язаних управлінських заходів щодо оцінки, попередження, стабілізації та подолання кризових явищ з метою підвищення рівня фінансової безпеки, зменшення кризових наслідків та подальшого розвитку банку шляхом використання сучасного потенціалу сучасного менеджменту.

Таким чином стає очевидним, що виникнення банківської кризи ставить під загрозу нормальне функціонування економіки, паралізує не тільки економічне життя, але і взаємини в основних сферах людського життєзабезпечення, загрожуючи безпеці і стабільності держави.

### Література:

1. Головін Р.Г. Особливості реалізації заходів державного антикризового управління в провідних країнах світу / Р.Г. Головін // – [Електронний ресурс].-Режим доступу до журн. : <http://www.academy.gov.ua/ej/ej17/PDF/8.pdf>
2. Куземко Н. В. Види управління банком в умовах економічної нестабільності: загальні та спеціальні принципи застосування/ Н. В. Куземко // – Вісник Дніпропетровського університету Серія «Економіка»/ 2009. Випуск 3/1.- [Електронний ресурс] – Режим доступу до журн. : <http://www.vestnikdnu.com.ua/archive/200931/63-69.pdf>
3. Степаненко А. І. Суть та механізми антикризового управління банківськими установами / А. І. Степаненко //Економіка і держава. – №11. – 2009. – С. 73-75.
4. Стегней М.І. Особливості розвитку сфери банківських послуг / Стегней М.І. Рябко А.Ю.// Збірник наукових праць Дніпропетровський Національного університету. Економіка: проблеми теорії та практики. Випуск 258. Том I. Дніпропетровськ.-2009. С. 106-112.

**Морозова Л.А.**

кандидат економічних наук,  
доцент кафедри економічної кібернетики  
Рязанський державний агротехнологічний університет  
імені П.А. Костычева

### **СТРАХОВАНИЕ КРЕДИТОВ КАК СПОСОБ СНИЖЕНИЯ БАНКОВСКИХ РИСКОВ**

Активные банковские операции, и прежде всего выдача кредитов, характеризуются высоким риском невозврата средств, что обуславливает необходимость формирования грамотной и эффективной системы управления кредитными рисками [2, с. 44].

Страхование риска есть по существу передача определенных рисков страховой компании. Страхование может использоваться как для защиты от кредитного риска, так и для его минимизации. Страхование кредита предполагает полную передачу риска его невозврата специализированной страховой организации.

Страхование банковского кредита принято делить на два вида:

- страхование ответственности заемщика за непогашение кредита;
- страхование непогашения кредита.

В первом случае договор заключается между страховой компанией и кредитополучателями. Объектом страхования выступает ответственность заемщика перед банком, выдавшим кредит, за своевременное и полное погашение кредита (либо кредита и процентов по нему). Существует много различных вариантов такого страхования кредитов, но все расходы, связанные с их осуществлением, как правило, относятся на Заемщика.

Чтобы свести проблему неполучения выданной суммы к минимуму, рынок страхования предлагает несколько вариантов страхования кредитных операций:

- страхование залога недвижимого (ипотека) и движимого (автокредитование) имущества, принадлежащего заемщику оформленного под выдачу кредита;
- страхование жизни и здоровья заемщика, получившего кредит в банке;
- страхование коммерческих (торговых) кредитов;

Во втором случае страхователем выступает банк, а объектом, подлежащим страхованию, является ответственность всех или отдельных заемщиков (физических и юридических лиц) перед ним за своевременное и полное погашение кредитов и